

LAKIALOITE 94/2010 vp

Laki verotusmenettelylain muuttamisesta

Eduskunnalle

Harmaan talouden torjunta on useista talousrikkoristorjuntaohjelmista ja niiden yhteydessä toteutetuista lainsäädännön parannuksista huolimatta suurissa ongelmissa erityisesti kohdealueen kansainvälistymisen, viranomaisten resurssien vähäisyyden ja osin hampaattoman lainsäädännön seurauksena.

Selvitysten mukaan ulkomaisen työvoiman osuus (lähes 30 000 henkilötyövuotta eli noin 15 % talonrakennusalan koko työvoimasta) on rakennusosalalla lamankin aikana pysynyt lähes ennallaan. Vähintään puolet tästä työvoimasta ei maksa veroa Suomeen, mikä merkitsee laskennallisesti vuosittain ainakin 400 miljoonan euron verottamatonta palkkojen määrää. Osa on lain ja verosopimusten mukaista, osa johtuu siitä, ettei Verohallinnolla ole juuri keinoja tehokkaasti valvoa täällä toimivia ulkomaisia aliurakoitsijoita ja näiden palkansaajia.

Sosialidemokraatit ovat esittäneet tällä vaalikaudella useampaan kertaan Rakennusalan käännetyn arvonlisäverojärjestelmän toteuttamista. Hallitus antoi vihdoin esityksen (HE 41/2010 vp), ja lain on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2011 huhtikuun alusta.

Rakennusalan harmaan talouden torjunta edellyttää käännetyn arvonlisäverojärjestelmän täydennykseksi myös muita toimenpiteitä. Rakennusalan järjestäytyneet yritykset antavat vapaaehtoisesti neljännesvuosittain Verohallinnolle urakoitsijatietoja ja niitä täydentävää palkansaajatietoa. Näiden tietojen antaminen on säädettävä pakolliseksi siten, että se koskee koko urakointiketjua. Tällä hetkellä saadaan selville

urakointiketjun alkupää (muutamia urakoitsijoita) mutta ketjun loppupään yrityksistä ja työntekijöistä verottajalla ei useinkaan ole tietoa. Tietojen saaminen Verohallinnon käyttöön lisäisi merkittävästi Verohallinnon mahdollisuuksia puuttua nykyistä reaaliaikaisemmin rakennustyömaiden pimeään urakointiin ja palkanmaksuun.

Merkittävä osa erityisesti rakennusosalalla mutta myös eräillä muilla aloilla maksettavista palkoista siirtyy verottomina ulkomaalaisille työntekijöille täällä ilman kiinteää toimipaikkaa toimivien ulkomaille rekisteröityjen yritysten kautta. Verohallinnolla ei ole nykyisen lainsäädännön puitteissa juuri mahdollisuuksia luotettavasti selvittää sen enempää näiden työntekijöiden kuin yritystenkään verovelvollisuutta Suomessa.

Tässä aloitteessa esitetään Verohallinnolle annettavien rakennusalan urakoitsijatietojen säätämistä pakolliseksi. Urakoitsijaa koskeva ilmoitus olisi tilaajan vastuulla, mutta urakoitsijatietoja täydentävien palkansaajatietojen ilmoittaminen varsinaisen työnantajan vastuulla. Käytännössä tämä tarkoittaisi sitä, että nykyisestä palkansaajien vuosi-ilmoituksesta siirryttäisiin kuukausittain annettaviin palkansaajakohdaisiin ilmoituksiin ja valvonnan lisäksi myös verotus perustuisi näihin.

Verotusmenettelylain 15 §:n 1 momentin mukaan jokaisen on toimitettava Verohallinnolle verotusta varten tarpeelliset tiedot maksamisesta tai välittämistään rahanarvoisista suorituksista, niiden oikaisuista, saajista ja suoritusten perusteista. Verotusmenettelylain 15 §:n 8 mo-

mentin mukaan Verohallinto voi antaa tarkempia määräyksiä annettavista tiedoista, tietojen antamisen ajankohdasta ja tavasta. Palkansaaja-kohtaiset ilmoitukset tulisi antaa kuukausittain.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

verotusmenettelylain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään verotusmenettelystä annettuun lakiin (1558/1995) uusi 21 a § seuraavasti:

21 a §

Urakoitsijailmoitus

Arvonlisäverolain 31 ja 31 a §:ssä tarkoitettuna rakentamispalvelun sekä 33 §:n 1 momentissa tarkoitettuna kiinteistön uudisrakentamiseen tai perusparantamiseen liittyvän rakentamispalvelun tilaajan on ilmoitettava solmimiensa urakkasopimusten urakoitsijoiden nimi-, yhteys- ja urakkahintatiedot Verohallinnolle, kun tilaaja on elinkeinonharjoittaja, joka muutoin kuin satunnaisesti myy kyseisiä palveluja tai joka myy tällaisia palveluja toiselle elinkeinonharjoittajalle.

Sen lisäksi, mitä 22 §:ssä säädetään, ilmoitetaan yrityksen vastuuhenkilön nimi ja mahdollinen edustaja Suomessa, työmaan nimi, urakointilaji, kokonaislaskutukseen tai sovittuun urakasummaan perustuva urakkahinta sekä urakan aloittamispäivä ja arvioitu valmistumisajankohdasta.

Ilmoitukset tehdään neljännesvuosittain kaikista samalta urakoitsijalta tilatuista töistä, joiden yhteismäärä on vähintään 5 000 euroa neljännesvuodessa.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2011.

Helsingissä 28 päivänä lokakuuta 2010

Eero Heinäluoma /sd
Miapetra Kumpula-Natri /sd
Jukka Gustafsson /sd
Ilkka Kantola /sd
Maria Guzenina-Richardson /sd
Kari Rajamäki /sd
Matti Saarinen /sd
Reijo Laitinen /sd
Tero Rönni /sd
Valto Koski /sd
Maarit Feldt-Ranta /sd
Saara Karhu /sd

Lauri Kähkönen /sd
Sirpa Paatero /sd
Marjaana Koskinen /sd
Tuula Väättäinen /sd
Merja Kuusisto /sd
Rakel Hiltunen /sd
Raimo Piirainen /sd
Johanna Ojala-Niemelä /sd
Päivi Lipponen /sd
Pauliina Viitamies /sd
Tuula Peltonen /sd
Jouko Skinnari /sd

LA 94/2010 vp — Eero Heinäluoma /sd ym.

Jutta Urpilainen /sd
Pia Viitanen /sd

Katja Taimela /sd